

Eliteforskere. Vil man i verden frem, må man knokle. Også når det gælder klassisk arkæologi. Formanden for det nye tværfaglige forum *Det Unge Akademi*, professor Rubina Raja, har fået det meste og arbejdet hårdere end de fleste.

Man kan ikke få det hele

Af SYNNE RIFBJERG

Tager man et meget tidligt tog til Aarhus for at sidde med til en forelæsning på Klassiske Studier og Teologi på Institut for Kultur og Samfund udløser det efterfølgende kaffe og brød hos professor MSO i klassisk arkæologi Rubina Raja. En slags respekt, må man tro. Den tre timer lange togrejse for at møde denne vævre og energiske kvinde, der også er formand for Det Unge Akademi, er dog ikke noget at prale af. Alene fordi Raja selv er rullet ind på banegården aftenen før efter en 12 timer lang, forsinket togrejse fra Münster, hvor hun har deltaget i en konference om det nyoversatte syriske helgenskrift Vita Barsauma. Oven på en seks uger lang udgravningsrejse til Jordan.

8.15 er Raja i gang med undervisningen, der finder sted som forberedelse til en ekskursion til Israel senere i efteråret med teologi og religionshistorie som emne og med studerende i klassiske studier.

Da jeg stikker hovedet ind til sidste time, sidder en større gruppe unge med deres computere og følger Raja, der pendler mellem sin computer og sit powerpointshow, der viser billeder af gamle, prægede mønter. Noget som professoren er glad for og betegner som datidens massemedier, fordi mønterne bærer budskaber, der blev spredt bredt geografisk og i forskellige samfundslag.

Regnen siler ned udenfor, da en anden underviser afslutningsvis opfordrer de unge studerende til eventuelt at læse en ekstra tekst om Josefus, en antik-historiker, hvis de har lyst. »Ikke hvis I har lyst,« retter Raja venligt, men bestem »I skal!« Så myldrer de unge håbefulde humanister ud til den våde virkelighed.

Luksus at være studerende

»Mellem de to mægtige riger, Rom og Parthien, halvvejs mellem Eufrat og Middelhavet lå Palmyra, en stor oaseby, hvis unikke rolle og specielle karakter har været bekendt i længere tid. Palmyras sprog, samfund og religion, dens kunst og arkitektur bærer vidne om en rig og mangfoldig arv, om en unik syntese mellem øst og vest, som tidligere og ligeledes i nutiden fascinerer og inspirerer den akademiske forskning.«

Sådan står der i Rubina Rajas tiltrædelsesforelæsning, da hun blev udnævnt til professor. Hendes speciale er blandt andet palmyrenske portrætter, et underforsket område, som Raja med gode kollegers hjælp nu vil belyse, og som hun har fået en enestående bevilling fra Carlsbergfondet til at gennemføre. Det vender vi tilbage til.

Nu sidder vi på hendes kontor i Nobelparken for at tale om Det Unge Akademi, hun leder, og ungt er det virkelig, for det har kun eksisteret i to år.

»Der sker jo en masse forandringer i universitetens verden, som man kan have alle mulige meninger om. Som forsker er man naturligvis ansvarlig for sit forskningsområde og for at passe det ordentligt, men derfor kan man jo godt have en masse meninger og lyst til at komme ud over kanten med det til andre dele af befolkningen.«

Det var en af grundene til, at Rubina Raja søgte om optagelse til Det Unge Akademi.

»Jeg tænkte, det kunne være et forum, hvor man nemmere kunne komme igennem til andre organer i Danmark.« Det har vist sig at holde stik.

Sammen med andre unge eliteforskere fra blandt andet Center for Internationalisering og Parallelsprog, Nordic Center for Earth Evolution, Biologisk Institut, Interdisciplinært Nanoscience Center, Statskundskab og mange

Rubina Raja på feltarbejde i Jordan. Kendetegne for medlemmerne af Det Unge Akademi er engagement, hårdt arbejde og længerevarende ophold i udlandet, der har givet dem et andet syn på verden. Det gælder altså også for Rubina Raja. Hun er matematisk student med hang til violinspil og skulle egentlig have studeret medicin, men så dukkede arkæologien op.

flere har Rubina Raja fået rig lejlighed til at udfolde sin glæde ved det tværfaglige.

»Selv om vi også her på Institutet sidder blandt med folk fra andre fag, så er det ikke sådan, at jeg til hverdag møder en fysiker eller en geolog. Det gør jeg til vores møder i Det Unge Akademi. Man får ikke penge for at være med, men der er et budget til at lave seminarer, publikationer og foredragsrækker for. Vi kan invitere folk, vi gerne vil høre på, eller vi kan tage ud selv, men det var ærlig talt den interdisciplinære sparring og det forskningspolitiske forum, der trak. Plus formidlingen: jeg vil gerne være med til at uddanne unge mennesker, jeg vil gerne have fat på dem, for de skal vælge, om de skal på universitetet. Ikke bare fordi jeg gerne vil have, at der er flere, der skal studere klassisk arkæologi – det handler ikke om det – men om at få kommunikeret, hvor vigtig kulturvidenskab er. Jeg har en klar fornemmelse af, at man i Danmark i modsætning til for eksempel Tyskland, har et syn på humaniora i retning af: »Nå, men det er da meget lækkert.« Som om man ikke engang behøver at stramme sig an, for det gør ingen forskel. Det handler ikke om snobberi og *Geistes Wissenschaft*, det handler om, at vi som humanister også tager os selv alvorligt nok og siger: »Dét her er det, vi kan. Vi kender fakta, og det gælder om at fortælle historier om de fakta.«

Rubina tager en slags tilføjelse og siger: »Jeg synes, det er en luksus at være studerende i

varende ophold i udlandet, der har givet dem et andet syn på verden. Det gælder alt sammen også for Rubina Raja. Hun er matematisk student med hang til violinspil og skulle egentlig have studeret medicin, men så dukkede arkæologien op. Og siden de palmyrenske portrætter.

»Jeg er kerneklassisk arkæolog, uddannet i græsk og romersk arkæologi og min Ph.d. vejleder er en af de mest fremtrædende portrætforskere i verden. Derfor har jeg indtil for nylig holdt mig langt væk fra portrætforskning, fordi jeg havde jo lært en masse om det hos ham, og følte jeg burde beskæftige mig med noget andet.«

Palmyra kender alle arkæologer, siger Rubina Raja, men ikke alle ved, at der her er den største samling gravportrætter fra den romerske periode uden for Rom. I forskningen er de portrætter blevet opfattet som meget provinsielle, mens de i virkeligheden med Rajas ord har en »helt unik egenlogik«. Det handler om det syn på verden som var gældende i Palmyra i den romerske periode.

»I romersk arkæologi har vi en tendens til at være meget eurocentrerede, se alting med Roms blik. Men folk i Palmyra var rimelig lige glade, de var en vigtig handelsmagt, og de havde nok penge til at »go crazy« og gøre, hvad de gerne ville.« Nedenunder er det socio-kulturelle og det religiøse lag, som viser sig ved, at man adapterer og indfører portrætfornen på en helt anden måde. Det handler i høj grad om kulturmøder, forklarer Rubina.

»Man tager et medium, der er romersk, skriver sig ind i den romerske tradition, men laver sin helt egen fortolkning eller kulturforståelse. Det handler om symbolerne, smykkerne, klædedragterne, indskriftene og hoveddragterne.«

Der er noget inderligt fascinerende ved at møde et menneske, der taler om forrige tider, som var det i går og lige så nærværende som i dag. Rubina Raja er sit stof og går i felten i 40 graders varme med egen hoveddragt svøbt om hårpragten, hullede jeans og fornuftige sko. Højprofileret forsker i lavpraktisk udstyr. På kontoret er hun cool chic i brun kjole og opsat hår, i ethvert udstyr utroligt nærværende. Har hun et øjeblik været i tvivl om vejen ad hvilken, så blev den fejlet væk, da hun forstod, at klassisk arkæologi kombinerede det materielle med det historiske og med sprogene. At hun så som matematisk student skulle begynde med at tage græsk og latin, var bare en omstændighed.

»Græsk og latin var på mange måder herligt, og jeg vil virkelig hævde, at for at forstå en kultur skal man kunne sproget. Det er ikke altid godt nok at læse kilder i oversættelse. Det siger jeg, som nu læser syrisk tekst i oversættelse, for jeg kan ikke nå at lære syrisk.«

– Men du ville gerne?

Rubina Raja ler. »Ja, men der er kun 24 timer i døgnet, og man bliver nødt til at vælge sine kampe med omhu. Jeg er da enormt glad for, at jeg taler flydende engelsk og tysk, for det giver mig en anderledes forståelse af mine kolleger, når jeg er i udlandet.«

Rom og Oxford

Ret tidligt i studieforløbet besluttede Rubina Raja at tage et år i Rom.

»Så læste jeg moderne italiensk på universitetet ved siden af et helt år, før jeg tog af sted og kunne alligevel ikke forstå, hvad den norditalienske professor sagde!« Rubina Raja ler højt. »Jeg tog dog mine eksaminer på italiensk.«

– Når vi taler niveau og universiteter, var Rom så bedre?

»Nej! Det var da kaotisk på mange måder, det

er en helt anden form for system og kompleks på en måde, jeg som tredje års studerende ikke havde mulighed for at gennemskue. Jeg gik til alle de kurser, jeg gerne ville og fik så at sige, da jeg ville gå til eksamen i to af dem, at det kunne jeg ikke, fordi den ene professor ikke kunne lide den anden. Så man bestod ikke, hvis man gik til eksamen hos dem begge.«

En del af studieåret rejste Rubina Raja og en medstuderende rundt i Italien, og Sicilien blev en regulær øjenåbner.

»At besøge Sicilien, hvor en masse antikke kulturer stødte på hinanden – nordafrikanske, fönikerne, romerne, grækerne – det hele bare bang blandet sammen, det var første gang, jeg tænkte: kulturmøder, dét er spændende. Vi kan jo så godt lide at tale om konflikter, og ja, forskellige kulturer sætter forskellige præg på landskabet, men i mange tilfælde er det blandingen, der får det nye til at opstå.«

Svært at være uenig i, når man ser på og hører Rubina Raja tale sit flydende danske med sit uimskendelige pakistanske kontrafej.

Rubina Raja gjorde grunduddannelsen færdig i Danmark og arbejdede sideløbende i Kulturministeriet, hvor hun var med til at forberede den danske ratifikation af de internationale regler for udførsel af og handel med kunst- og kulturgenstande og udlevering af samme. Et meget spændende og højspændt politisk instrument. »Det var da også noget, der fik mig til at tænke, at hvis jeg som humaniorastuderende kunne få et job i Kulturministeriet, så skulle jeg nok klare mig.«

Således opmuntrret drog Rubina Raja til Oxford University.

»Jeg tænkte kom BA-studerende, nu gælder det om at komme det bedste sted hen. For hvad var chancen for at blive i det her fag, hvis jeg kun læste i Danmark. Ikke særlig stor. Jeg havde ikke noget imod at forlade Danmark for fagets skyld og var så heldig at komme ind på Oxford på Lincoln College, som er et af de gamle colleges, hvor min vejleder også var professor.«

Når man tager en Master i Oxford, får man tilbudt at bo på college i Graduate Accomodation, hvor man deler lejlighed med to andre overbygningstuderende.

»Jeg kom sammen på det Lincoln College med 80 andre studerende fra alle mulige lande og de repræsenterede både matematik, samfundsfag, politik, sprog alt muligt i et herligt, internationalt tværfagligt miljø. Et nutidigt kulturmøde og en kæmpe inspiration!«

Undervisningsniveauet var højt.

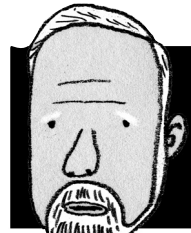
»Det er et universitet, der har mange penge, de studerende betaler for at gå der, der er andre rammebetingelser. Der er forelæsningsrækker, kombineret med seminarer, kombineret med ugentlig, individuel undervisning med din vejleder inden for de forskellige fag. Jeg havde tre forskellige kurser, hvor jeg skulle skrive tre essays om ugen, som skulle afleveres inden enkeltundervisningen. Dét giver uanede mængder information, og hvis man bruger det rigtigt, får man enormt meget ud af det.«

– Ellers går man ned med flager?

»Ja. Det var svært at skrive på engelsk, og der var meget andet, man ikke havde tid til, men man kan ikke få det hele! Det vigtigste, jeg har lært, handler om forståelse og fakta. Der kan være forskellige fortolkninger af, hvordan man forstår fakta, men man må have sine fakta i orden, og det er derfor, jeg gerne vil have, man lægger sig i selen for at vide så meget som muligt.«

Kommentar. EUs CO₂-kvotehandelsystem er ikke den store skurk, det blev gjort til i DR1.

Varm luft

Af FREDE VESTERGAARD

DR1 sendte mandag aften en time lang pøle-møle af en dokumentar, Varm luft for milliarder, med forskellig kritik rettet mod EUs og FN's klimatiltag.

Hovedvægten var sensationsbetonet lagt på moms-svindler ved handelen med CO₂-kvoter i EU og på, at kvoterne ikke har gjort det så dyrt at udløse CO₂, som forventet, da systemet blev indført.

Til det sidste er blot at sige, at der kan man ikke bebrejde kvotesystemet. Sagen er, at for tiden ønsker politikerne i Europa ikke at gøre det dyrere at bruge energi.

Den vigtigste fortælling i filmen var, at CO₂-handelen blev brugt til såkaldte moms-karusseller, hvor svindlere får momsrefusion ved køb og beholdelse af moms på salg. Men seerne fik ikke at vide, at moms-svindler over grænserne foregik i EU, længe før CO₂-handelen kom til i 2005, bl.a. ved handel med mobiltelefoner.

I filmen fortalte Europols direktør Rob Wainwright, at der i løbet af et par år blev svind-

let for 67 milliarder kroner i EU ved CO₂-handel, inden metoden blev stoppet i 2009.

Et notat fra Rigsrevisionen fra marts 2012 – som filmen ikke omtaler – nævner et samlet tab for 11 EU-lande på minimum 1,4 mia. kroner ved handel gennem det danske kvoteregister. Tyskland og Frankrig var dog blandt dem, der ikke havde oplyst størrelsen af deres tab. Hvordan Europol har opgjort tallet til 67 mia. kroner forklares ikke i filmen.

Skat har i følge notatet opgjort tabet for den danske stat til 1,4 millioner kroner.

At moms-svindler med CO₂-kvoter i EU kunne finde sted, var et pænt stykke af vejen Danmarks ansvar og ikke CO₂-systemets skyld. De dengang ansvarlige myndigheder i Danmark – Miljøstyrelsen og senere Energistyrelsen – ignorerede EUs krav om dokumenteret identitet for personer, der blev registreret i det danske register med ret til at handle kvoter også i resten af EU. Det omfattede derfor også fiktive personer.

Da man begyndte at identitetskontrollere i 2009, faldt antallet af handlende i det danske register i løbet af kort tid fra 1296 til 33, fremgik det af filmen.

Men det var ikke Danmark, der blev gjort til skurken i filmen, men CO₂-kvotesystemet, selv om både Danmark og andre lande blev påført tab via det danske register.

Et andet kritikpunkt i filmen handlede om hacking af det tjekkiske kvoteregister i januar 2011 og tyveri og videresalg af CO₂-kvoter.

Men igen: Det kan man ikke lægge EU's CO₂-kvotesystem til last. Det er IT-sikkerheden, der har svigtet. Der er aldrig meldt om tyveri af aktier eller obligationer ved hacking af Værdipapircentralen, hvor der ligger med CO₂-kvoterne er tale om elektroniske værdipapirer.

Heinemann gjorde så i filmen et stort nummer ud af, at Kommissionen ikke ville fortælle ham, hvem der har købt de stjålne kvoter og fik det til at fremstå, som om EU-kommissionen dækker over hælere.

Men sagen er – påpegede Connie Hedegaards pressemedarbejder Kristian Ruby efter forpremieren i sidste uge – at oplysningerne tilgår myndighederne EUs krav om dokumenteret identitet for personer, der blev registreret i det danske register med ret til at handle kvoter også i resten af EU. Det omfattede derfor også fiktive personer.

Udover kritikken af EUs kvotesystem, kritiserede filmen også FN's kvotegørende system, de såkaldte CDM'er, for ikke at levere effektiv CO₂-reduktion, og kritiserede et ellers af miljø-ngo'erne anerkendt kontrolbureau for ikke at validere såkaldte off-set-projekter ordentligt, bl.a. et projekt, der skulle spare folk i det vestlige Kenya for at

fælde træer for at få brænde til at koge vand. 900.000 hjem fik et vandrensingsfilter, som de imidlertid ikke bruger. Men for seerne fremgik det ikke, at det handlede om FN's kvotesystem og ikke EU's.

CDM-systemet kan rigtig nok være problematisk: sker der reelt en reduktion i det modtagne udviklingsland? og hvis ikke, som filmen giver et eksempel på, er det, fordi de bureauer, der kontrollerer projekterne, ikke gør deres arbejde ordentligt.

Oven i det hele blev det flere gange udbasuneret, at det globale CO₂-udslip aldrig har været større. Filmen lader implicit forstå, at årsagen er, at kvotesystemet i EU har fejlet.

Det har det på ingen måde. EU's udslip af drivhusgasser er faktisk 16 procent lavere end i 1990. Bl.a. som følge af kvotehandels-systemet. (USA's udslip er også lavere end i mange år).

Hele den globale stigning sker i de nye vækstlande med Kina i spidsen. Men de er ikke omfattet af Kyoto-protokollen og EU's kvotesystem. Så det var manipulation af seerne at give indtryk af, at stigningen har at gøre med svigtende EU-regler.

En anden manipulation i filmen er, at den citerede Hedegaards pressemedarbejder Kristian Ruby for, at »vi vil ikke afsætte mere tid til projektet.«